

Litevská slabika

Litevská slabika povinně obsahuje alespoň jeden vokál. Z toho vyplývá, že dvojhlásky a jednotky „konsonant + vokál“ (al, am, an, ar, ...) také mohou vytvářet slabiky.

Samotný konsonant slabiku netvoří.

Slabika je dlouhá, pokud obsahuje dlouhý vokál, dvojhlásku nebo jednotku „konsonant + vokál“. Slabika je krátká, pokud obsahuje krátký vokál.

Prozodické vlastnosti litevštiny

Přízvuk

Litevský přízvuk je volný: může být na kterékoliv slabice. Poloha přízvuku se během ohýbání (skloňování a časování) mění a tyto proměny jsou individuální vlastností dotyčného slova, nikoliv ohýbacího vzoru, ke kterému ono slovo patří.

<i>stalas (stůl)</i>	<i>kamienas (kmen)</i>	<i>žuvis (ryba)</i>
N. sta-las	ka- mie -nas	žu- vis
G. sta-lo	ka- mie -no	žu- vies
D. sta-lui	ka- mie -nui	žu -viai
A. sta-lą	ka- mie -ną	žu -vį
I. sta- lu	ka- mie -nu	žu-vi- mi
L. sta- le	ka- mie -ne	žu-vy- je
V. sta-le	ka- mie -ne	žu- vie

<i>daryti, daro, darė (dělat)</i>	<i>duoti, duoda, davė (dát)</i>
aš dar- au	duo -du
tu dar- ai	duo -di
jis, ji da -ro	duo -da

Poloha přízvuku je zásadním faktorem litevského slova a má fonologickou funkci, tzn. slova se mohou lišit polohou přízvuku – přízvuk je v litevštině významotvorný.

giria (*chválí*) **g**iria (*les*)

kasa (*ryje*) **k**asa (*cop*)

karti (*věšet*) **k**arti (*hořká*)

Intonace

To je způsob artikulace dlouhých přízvučných slabik. Intonace je také významotvorná. Rozlišujeme intonací stoupavou a klesavou.

Klesavá intonace (tzv. akut): š**aa**aauk (*střílej*); l**aa**aauk (*čekej*); k**aa**aaltas (*dláto*)

Stoupavá intonace (tzv. cirkumflex): šau**uu**uk (*křič*); lauu**uu**uk (*přič*); ka**lll**ltas (*vinen*)

Příklad: šauk; lauk; kaltas

Klesavá intonace (tzv. akut): š**aa**aauk (*střílej*); l**aa**aauk (*čekej*); k**aa**aaltas (*dláto*).

V odborném zápisu: šáuk; láuk; káltas

Stoupavá intonace (tzv. cirkumflex): šauuUk (*křič*); lauuUk (*přič*); kallltas (*vinen*).
V odborném zápisu šauk, lauk, kałtas

POZOR. Krátká slabika může nést přízvuk, ale nemá žádnou intonaci. Pro odborný zápis v tomto případě se používá znak „gravis“, např.: rankà (*ruka*).

Schématické znázornění vztahů slabičné délky, přízvuku a intonace

